

Högre utbildning ser ljus på framtiden!

Anders Sonesson och Ann-Sofie Henriksson

Det var med stor glädje – och viss lättnad – som vi skrev ledaren till förra numret av *Högre utbildning*. Tidskriften fanns nu på riktigt. Vi hade visserligen högtidligt avtäckt tidskriften i samband med den officiella invigningen på konferensen NU2010 drygt ett halvår tidigare men det var först då bidragen började komma in som *Högre utbildning* påbörjade sin egentliga existens. Det är med lika stor glädje – och lättnad – vi nu författar den andra ledaren. Den markerar en annan viktig övergång i tidskriftens existens – Högre utbildning är nu periodisk! Bidragen har fortsatt att komma in och inflödet har ökat efter hand. I detta nummer återfinns tolv nya bidrag. Vi har också sex bidrag som tagits igenom granskningen och nu är i sista stadiet av redigeringen. Dessa kommer att publiceras i första numret 2012. Ytterligare tio bidrag är under pågående granskning och vi tycker oss därför redan nu kunna skönja vårt andra nummer för 2012. Antalet refuserade bidrag är nu uppe i ett tjugotal. Tidskriften har uppenbarligen motsvarat ett behov. Utöver inflödet av bidrag har detta visat sig genom att många har sagt till oss i redaktionen att ett sådant här forum behövs och att det har varit efterlängtat.

Högre utbildning håller nu på att finna sin form. En bärande tanke är att tidskriftens författare ska kunna ta sin utgångspunkt i de tankeverktyg, språklig stil m.m. som finns inom det ämne man kommer från. Ämnet i sig och sammanhanget man verkar inom är viktiga utgångspunkter för framställningen. Samtidigt måste både ämne och sammanhang skrivas fram så att det blir förståeligt för andra och så att jämförelser och bedömningar av överförbarheten kan göras. Redaktionen letar särskilt efter bidrag vars innehåll kan vara av intresse inom flera olika discipliner.

Tidskriftens inriktning, lärande och undervisning inom högre utbildning, sträcker sig över ett mycket brett område. Bidragen i detta nummer illustrerar tydligt detta och innehållet spänner över konkreta undervisningsmetoder, undervisning för specifika färdigheter, kvalitetsarbete på lärosätetsnivå, övergripande frågor om maktutövning och styrning, grundutbildning samt forskarutbildning.

Examination är så mycket mer än en summativ bedömning i slutet av en kurs. Detta illustreras tydligt i två bidrag. *Adenling och Olsson* skriver om portfoliomethodik. Portfoliomethodik rymmer en heterogen samling tekniker vilka kan användas för en rad olika syften. I artikeln beskrivs ett reflexivt och formativt tillvägagångssätt som bygger på att studenterna reflekterar över det egna lärandet. Detta tillvägagångssätt relateras till tidigare forskning och författarna redovisar mycket spännande erfarenheter från fyra terminer och ca 1600 portfolios. Man presenterar också en kritisk analys av denna form för portfoliomethodik genom att använda Foucault och dennes teorier om hur individers subjektivitet skapas, formas och riktas med olika disciplinerande tekniker. Författarna beskriver portfolio som en dubbelbottnad examinationsform och uppmärksammar läsaren på såväl de negativa som de positiva konsekvenser metoden kan få. Det andra bidraget som tar sin utgångspunkt i examination är ett s.k. gott exempel författat av *Lundkvist och Swartling*. De beskriver hur man metodiskt arbetat för att ta fram, implementera, utvärdera och kvalitetssäkra betygskriterier. Erfarenheterna, som stödjer sig på åsikter från både studenter och lärare, visar att kriterierna inte bara kommit till nytta vid bedömningen utan även inom undervisningen och vid utveckling av kursmålen.

Den som avlägger doktorsexamen förväntas enligt Högskoleförordningen kunna uppvisa färdigheter att i både tal och skrift delta i den nationella och internationella forskningsdialogen. *Hägerland* tar sig an den utmaning detta mål innebär för forskarhandledare inom humaniora och teologi. Med hjälp av intervjuer påvisar författaren en stor variation i handledares syn på detta mål och på forskarutbildningens roll för doktoranders insocialisering i olika forskningssammanhang. Artikeln avslutas med ett antal förslag på strategier för att uppnå examensordningens mål.

Pelger argumenterar för populärvetenskapligt skrivande som ett didaktiskt verktyg inte bara för kommunikationsfärdigheter utan för en ökad förståelse inom ämnet och för det egna lärandet. Författaren håller kurser om populärvetenskapligt skrivande för biologistudenter och stödjer sig på resultat från tre kursomgångar. Kursvärderingar visar att studenterna upplever att det populärvetenskapliga skrivandet berikat deras lärande på flera sätt. Skrivandet har gett dem ett vidare perspektiv på ämnet och dess relevans samt förståelse för dess plats bland andra ämnen. Dessa perspektiv har också ökat och fördjupat förståelsen inom ämnet. Studenterna ställer sig positiva till populärvetenskapligt skrivande inom utbildningen och efterfrågar samtidigt mer träning.

Undervisning i grupp förekommer på alla nivåer inom högskolan. *Borg et al.* tar sig an en särskild utmaning – att hantera och förebygga konflikter vid gruppundervisning. Genom intervjuer med lärare med erfarenheter av olika former av gruppundervisning diskuterar författarna förekomst, orsaker, konsekvenser, lösningar och förebyggande strategier.

Två bidrag handlar om utvärdering. *Ossiannilssons* artikel beskriver benchmarking som ett sätt att utveckla pedagogisk verksamhet. Vid benchmarking används olika indikatorer för att undersöka, värdera och jämföra olika verksamheter och författaren presenterar tre internationella benchmarkingprojekt i vilka Lunds universitet deltagit i syfte att utveckla e-lärandet vid lärosätet. Författaren sammanfattar en rad framgångsfaktorer och fallgropar för den här formen för kvalitetsarbete och delar med sig av erfarenheterna från projekten. *Kihlberg et al.* beskriver i sin artikel hur man tagit fram och implementerat en enkät i syfte att utvärdera klinisk handledning och undervisning samt jämföra kvaliteten mellan olika kliniker och avdelningar. Författarna redovisar och diskuterar svarsfrekvens och variationen i svarsmönster. Läsaren får också veta vilka steg som tagits för att uppnå en förhållandevis hög svarsfrekvens.

En nyhet i och med detta nummer är recensioner. De recenserade titlarna handlar om: att belägga, bedöma och belöna pedagogisk skicklighet; ledarskap i undervisning och lärande; framväxten av den pedagogiska utbildningen för högskolelärare; att vara och bli lärare inom det medicinska området; samt metoder och erfarenheter inom nätbaserad utbildning. Redaktion har ambitionen att kontinuerligt välja ut aktuella och relevanta texter för recension. Men vi välkomnar också alla initiativ från er läsare! Det står alla fritt att skicka in recensioner eller föreslå lämpliga publikationer för recension samt skriva debattartiklar.

En tidskrift är varken mer eller mindre än summan av alla de engagerade personer som bidrar till den. Avslutningsvis vill vi därför tacka alla författare, granskare och recensenter. Utan er hade tidskriften inte existerat.

Vi vill också passa på att önska er en riktigt god jul och ett gott nytt 2012.

Anders Sonesson och Ann-Sofie Henriksson,
för *Högre utbildnings* redaktion.